

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po poštni
za celo leto ... 18 K
za pol leta ... 10 K
za tretje leta ... 18 K
za 1 mesec ... 1 K 70
Za tiskarstvo ... 70 K
Za tiskarstvo ... 10 K
Uredništvo in sprejem
Kopitarjeva ulica 11. K
Uredn. telefon Štev. 311

Dr. Korošec — dr. Vesniču.

K podpisu pogodbe z Italijo.

Maribor, 18. nov. Minister dr. Korošec je dobil iz Belgrada obvestilo, da se naj takoj vrne v Belgrad, kjer se vladi mudi z ratifikacijo rapalske pogodbe. Dr. Korošec je že pred tremi tedni napovedal na štajerskem celo vrsto shodov, da pojasni volivcem politični položaj in teh shodov naravno ne more več odpovedati. Zato je javil ministrskemu predsedniku dr. Vesniču, da se vrne hodoči ponedeljek. Nato je dobil še eno brzojavko. Ker pozna dr. Korošec tudi obveznosti napram ljudstvu, hoče napovedane shode dovršiti in je poslal v Belgrad sledečo brzojavko: Gospodu Vesniču, ministrskemu predsedniku, Belgrad. Zaupno brzojavko preko deželne vlade sem dobil včeraj v Ormož. Ker ne pridem na

današnje sejo, se ne sme fočačiti, ne da soglašam, ne da ne soglašam. Vrnem se v ponedeljek. — Prosim, da se izvrši sporazum v Saplju in v Sarajevu. — Dr. Korošec.

Iz zgornje brzojavke dr. Korošca se da sklepati, da dr. Korošec ne soglašaja z rapalsko mirovno pogodbo, ker je delegacija prekoračila pri pogajanjih sklepe ministrskega sveta, na drugi strani pa hoče od delegacije slišati razloge, zakaj se instrukcij ni držala in so-li razlogi res tako tehtni, da bi se pogodba morala ratificirati. Njegova zahteva, naj se izvrši sporazum v Saplju in Sarajevu, se nanaša na sestavo dalmatinske in bosenske pokrajinske vlade, ki vsled pasivne resistence drugih strank še sedaj ni urejena.

Socialdemokratski voditelji in njihovi milijoni.

V torek smo poročali, da so dunajski listi poročali o ogromnih dohodkih socialdemokratskih vodij v Avstriji. Predsednik republike Seitz je imel 1.500.000 kron na leto, poslanec jud Austerlitz 1.332.000 K. Po en milijon so imeli: Renner, Deutsch, Ellenbogen, Eisler, Glöckel, Bauer, Hantsch itd. Včerajšnji »Naprej« se radi tega zelo jezi na nas. Pravi, da je vse skupaj laž, kakor je pač navajen govoriti takrat, ko mu je štrna zmedena.

Da se ne bo brez potrebe jezil, mu povemo: Te podatke so prinesli vsi dunajski listi. Socialdemokrati niso znali odgovoriti nič stvarnega. Da pa bo slika popolnejša, podamo še naslednje podatke o socialdemokratskih voditeljih:

Dunajski socialdemokrat Seitz, ki je imel poldruhi milijon dohodkov na leto, je bil prej revež. Kot predsednik zbornice pa je prišel tako »daleč«, da je v bivši cesarski vili v Gaštajnu s svojimi sodrugi prirejal sijajne večerje ter se s sodrugi potem v posebnih vlakih vozil na Dunaj. Odkod je imel mož toliko denarja za take reči, posebno ko je »avstrijska krona itak salno malo vredna«?

O Seitzu so pisali dunajski listi že večkrat, da kupuje na Dunaju milijonske hiše. Odkod naj jih plačuje, če ni milijonar? In če je milijonar, kako je postal? To naj povedo gospodje!

Češki socialdemokrat Tusar, ki je bil ministrski predsednik, je bil še poprej strokovni tajnik, je pred kratkim poročil svojo hčer. Čehi poročajo, da je ta socialdemokratski »proletarec« dal svoji hčeri nad en milijon češkoslovaških kron dote. In češka krona je precej več vredna od naše. Odkod je ta rdeči revež dobil denar?

Slovenski socialdemokrat gosp. Anton Kristan tudi ni ravno na glasu, da bi bil kak suh in jetičen proletarec. O njem gre glas dobro podloženega in petičnega gospoda. O Kristanovih milijonih se je že mnogo govorilo. Mi mu jih nismo nevoščljivi, le čudno se nam zdi, kako je mogoče, da so ravno socialdemokratski voditelji najbolj na sumu milijonarjev.

To smo morali povedati še v dopolnilo, da bo slika popolnejša. Če se pa kdo čuti žaljenega vsled svojih milijonov, naj jih pa razda. Revežev je dovolj.

Rusko ljudstvo ti bodi grmeč opomin, da svojega glasu ne oddaš komunistom, ki so privedli Rusijo v prepad.

Za svobodo in pravico ljudstva!

Volilni boj za konstituanto.

SIJAJNI SHODI DR. KOROŠCA.

Maribor, 18. nov. Včeraj je imel dr. Korošec dva shoda, enega pri Sv. Križu za ljutomerski okraj, a drugega v Ormožu za ormoški okraj. Shodi so bili naravnost sijajni in dobro obiskani. Ljudstvo ga je sprejemalo z velikim navdušenjem. Pri Sv. Križu so bile izobešene zastave. Velika večina našega štajerskega ljudstva stoji kot močna četa na naši strani.

KULTURNOBOJNI POIZKUS. — BOJ ZA OČENAŠ.

V Križah pri Trziču se je proti sklepom občinskega odbora in krajnega šolskega sveta razširila šola. No — pa razburjenje občanov, ki dobro vedo, kaj pomeni zanje razširjenje šole, bi se pomirilo, ko bi učitelji oziroma učiteljice prav vršile svojo dolžnost. Kaj smo pričakali? Učiteljica L. Perko je v svojem razredu kratkoma odpravila očenaš. Starši so se pritožili, katehet je prosil nadučitelja Jezeršeka, da naj stvar uredi, toda učiteljica Perko je molitev očenaša v šoli odklonila z izgovorom, da otroci ne znajo moliti očenaš. Na prošnjo kateheta se je posebna komisija v razredu prepričala, da otroci izvrstno molijo očenaš brez vsake pomoči.

Nadučitelj Jezeršek pa je ugodil učiteljici Perkovi, in očenaš je romal iz šole! Zadevo ima v rokah sedaj okrajni šolski svet.

Nezaslišani predrznosti in samovolji liberalnega svobodomiselnega učiteljstva bo odgovoril protestni shod staršev in drugih občanov, ki bo izvolil poseben odbor, pripravljen braniti zahteve staršev do skrajnosti. Ne dobiš človeka, ki mu je zaveda znana, da ne bi obsodil ta kulturno-bojni poizkus. Če misli Gangl s svojimi prijatelji, da tako dela kakor Pribičević v Vojvodini, se bo o tem še lahko prepričal. Sedaj imajo vsi pošteni Slovenci najlepšo priložnost, da zadajo pri volitvah smrtni udarec raznim samostojnim in nesamostojnim demokratom. Tudi omenjeni slučaj jasno kaže, kaj namerava stari liberalci v frišni obleki.

DR. ZERJAVOVA REVŠČINA V SKOFJI LOKI.

Vendar se je dr. Zerjavu posrečilo, da je dobil enkrat par poslušalcev več kakor običajno. Bil pa so po veliki večini vse prej kot liberalci, ki so v nedeljo poslušali dr. Zerjavo v Skofji Loki. Glavni dve točki njegovega programa sta: boj proti klerikalizmu in boj

za snago JDS. Pa vendar ni treba misliti, da dr. Zerjav ne ve nič drugega povedati. Govoril je kar vseprek, menda zato, ker enoličnost utruja. Vendar je vladalo med poslušalci veliko nezanimanje za ta »programski govor; obrzi maloštevilnih »demokratskih« udeležencev pa so izražali top obup, češ: Kaj se trudi z govornicami in piha proti lokomotivi, saj vidi, da je nam liberalcem že odklenalo! V obrambo svoje liberalne kandidatne liste je izjavil govornik, da n. pr. kmetje nimajo sposobnosti za poslance, zlasti ne za v ustavotvorno skupščino, kjer se bo treba razgovarjati z zvitiimi srbskimi in hrvatskimi politikami. Nastopil je tudi prav naraho a čisto po kričavi proti S. K. S., češ, da kandidira same kmetje; on sicer samostojni privošči kar največ uspeha, a vendar ... Kajne, g. poverjenik, dasi ste si s »samostojno« kar v prvem koleni v sorodu, vendar: vsakdo je vendar sam sebi najbližji. Pa je že hudir: tak jurist, poverjenik za pravosodje celo, ki bi bil prava sol konstituante, če bi prišel notri, a vendar: kdo garantira dr. Zerjavu, da letos bo »na jug se dvignil« kot poslanec? Če bi ga še samostojneji volili, bi že šlo, a tako? Sicer pa, saj »samostojni« imajo vendar na svoji listi dovolj inteligentnih krčmarjev in mesarjev, povrhu še enega graščaka in enega lesnega veletrgoveca, kmet pa brez upa zmage čaka prav na koncu liste dneva, ko ga ne bodo več zmerjali s kandidatom. Toraj se dr. Zerjavu ni treba bati, da bi S. K. S. potisnila v ustavotvorno skupščino »zarobljene kmetec. Toda S. L. S., ta bo delala zrgo s svojimi kandidati in ljudstva, ki bodo vrhu tega imeli med slovenskimi poslanci še veliko večino, kajne? S SLS se je dr. Zerjav sploh tudi ta večer mnogo bavil. Ni rekel: Boj komunistom, socialistom itd., ampak: Boj klerikalizmu! Stara pesem! Vidi se, da se ne boje liberalni kapitalisti niti komunistov tako, kakor se beje ravno krščansko socialne Ljudske stranke! Pa kaj bi ponavljal to, o čemer ne čikajo le ljubljanski vrabci, ampak že kalini debeloglaveci v zadnji hribovski hosti.

Glede moči SLS je izjavil g. govornik, da bo težko ubraniti, da bi SLS ne dobila nad 50 odstotkov glasov. No, tega ji sploh ne bošte ubranili; le prištejte k 50 odstotkom še lepo številce, da vaše razočaranje po volitvah ne bo preveliko!

Oče »samostojne« je priznal tudi žalostno dejstvo, da S. K. S. in N. S. S. zajemata prištaše (in tudi denar!) le iz rezervarja J. D. S., da pa to njemu ni všeč (to je gotovo, da bi najraje oboje sam ohrzjal), in da naj se zdej

Pomislite, kdo nas je prodal Lahom!

Zoper protiljudske namere demokratov.

Ljubljana, 18. novembra. Demokratiški minister Drašković pripravlja zakon o »redu in radu«. Dr. Kukovec pa skuša delavstvu vzeti osemurni delavnik. Delavsko ljudstvo proti tem nakanam odločno protestira. V tem smislu je zborovalo sinoči tudi zasebno uradništvo v Ljubljani, ki je sprejelo naslednjo resolucijo:

1. Belgrajska vlada je sklenila na svojem ministrskem svetu soglasno, da izda naredbo o »redu in radu«, s katero namerava popolnoma omejiti svobodo vseh delavnih slojev v državi. Z nameravano naredbo hoče belgrajska gospoda ukiniti koalicijsko svobodo delavnih slojev v prilog izkoriščajočemu kapitalu Jugoslavije, kar smatra shod zasebnega uradništva za reakcionaren akt najhujše vrste, kakršnega se ne upa okrajšati svojim državljanom nijedna kulturna država na svetu.

Shod zasebnega uradništva najodločneje protestira zoper nasilje proti svojim lastnim državljanom zlasti z ozirom na to, da namerava centralna vlada onemogočiti s svojo naredbo vsako svobodno mezldno gibanje in preganjati z zapiranjem in z drakonskimi kaznimi vse one, ki bi imeli vodstvo članstva pri mezdnih gibanjih glede na plače in gibanjih za izboljšanje službenih razmer.

Shod pozivlja vse merodajne faktorje, da nastopijo proti tej nameri vlade. Omejitev osemurnega delavnika je prvi čin, ki nam napoveduje nove atentate, katere morajo na vsak način solidarno preprečiti organizirani delavni sloji, zlasti ker vemo, da je gospodarska struktura naše države

agrarna in da so sedanji faktorji v državi brez razumevanja in zmisla za socialne potrebe delavnih državljanov.

Shod sklene, da se ta protestna resolucija izroči pristojnima vladama v Ljubljani in v Belgradu z dostavkom, da organizirano zasebno uradništvo najodločneje nastopi solidarno proti vsakemu enakemu poizkusu z drugimi organizacijami v Jugoslaviji.

2. Pozdravljamo pa vsako poostreno naredbo za zatiranje verižništva in navijanja cen.

3. Zahtevamo tudi odredbo, po kateri bi se z vso strogostjo kaznovalo kričeče izrabljanje delavnih sil od strani kapitalističnih podjetij, kakor tudi vsak čin korupcije, ki bi ga zakrivil kak vladni funkcionar. 2ml(To naj vsebuje zakon o redu v državi.)

4. Zasebno uradništvo Slovenije odločno ugovarja, da bi se hotelo nasilnim potom omejevati svobodno delovanje njegovih organizacij.

Na shodu je nastopil tudi zagovornik JDS. dr. Knaflič, ki pa je slišal, kako mnenje ima zasebno uradništvo o njegovi stranki.

Krščankosocialno delavstvo se je že takoj izpočetka izreklo zoper ta demokratiški napad na delavske pravice. Zato se tudi tej resoluciji pridružuje s pristavkom, da zakona o redu in radu ni sklenila vlada, marveč demokrat Drašković sam. Mi bi pristavili le še, da bi se na takih zborovanjih ne smela uganjati politika, kakor je to sinoči storil g. Hiter.

Kdor je za pošten družabni red, zoper verižnike in oderuhe, zoper kapitalizem, za pravice delavnih ljudi — bo volil ljudsko stranko!

Strašne razmere v Rusiji.

Angleški pisatelj o ruskem boljševizmu.

Kakor znano, je Ljening svoj čas povabil zastopnike delavstva iz raznih držav na Rusko, da si ogledajo delovanje boljševiške vlade in izrečejo svojo sodbo o komunizmu. Med zastopniki angleških delavcev se je nahajal znani pisatelj Wells, ki sedaj opisuje vtise, dobljene v Rusiji. On pravi v svojem članku, da je pomanjkanje in beda v Rusiji tako velika, da je strašno celo vse to, na kar se sovjetska Rusija ozira z nado in tujcem rada pokazuje.

Wells je prebival nekaj časa pri svojem prijatelju Gorkiju v Petrogradu. To mesto je skoro popolnoma prazno, v palačah slišiš le enakomerno tipkanje pisalnih strojev. Uprava se zastonj bori z gladom. Skoraj vse trgovine so zaprte in ne bodo nikdar več odprte. Ceste in ulice se od 17. leta niso več popravljale, povsod se vidiš globoke jame, ki so jih povzročile bombe in granate. Električna železnica vozi samo do 6. ure zvečer. Wells je mne-

nja, da mora Petrograd izmreti.

O razmerju kmetov do sovjetske Rusije, pravi Wells, da so kmetje razmeroma še zadovoljni, ker so dosegli, kar so želeli, to je, dobili so zemljo. Oni radi tega tudi ne marajo vreči sovjetske vlade. Rdeče gardiste pa, ki jim odjemavajo v imenu vlade poljske in sploh vse pridelke, kmetje ubijajo. Vsi drugi stanovi razen kmetov trpe strašno lakoto.

V Moskvi je položaj po Wellsu isti kot v Petrogradu. Prebivalstvo ima kvečjemu še eno obleko in sicer tisto, ki jo vsak dan nosi. Operacije na univerzi se vrše samo enkrat na teden. Kdor ne pride na vrsto, mora čakati na prihodnji teden.

Gospodje komunisti, kaj ne, jako vabljive razmere v komunističnem raji Vi, ki tako hrepenite po »vse osrečujoči komunici«, bi storili pač najbolje, ako bi šli komuno študirat v Rusijo, slovensko delavstvo pa pustili v miru!

Ljudstvo! Pomisli, kako so liberalci uredili valuto, kako so mučili krono, kako so liberalni ministri nalagali neznosne davke! Pomisli, da so storili to liberalci, ki jih vodijo bankirji!

lotita rezervarja SLS., kar jima prav privo-
šči. — No, saj zato ste jih pa skovali, ti dve
nehodijitrebata, da bi oslabili SLS., a ni šlo.
Naše sožalje! Izpogovoriti je bilo treba tudi
o »zastugah« J. D. S. ali »Narodno napredne«
ali liberalne stranke za ujedinenje. Delovali
so baje za to že pred vojsko. Glej no! Mi smo
pa mislili, da še majniške deklaracije niso
marali podpisovati. — V vojski so liberalci
menda ravno vsled svojega rodoljubja mnogo
trpeli, če sem dr. Zerjava prav razumel. —
Potem pa govore klevetniki, da so ti reveži
trpeli pod težo verižniških poslovi! — Zato
pa zdaj J. D. S. tudi kaj pomeni, dast je majhna
(pa je vsiljiva); vodilni krogi (I) v Bel-
gradu namreč znajo ceniti njene zasluge. (Vo-
dilni krogi — to so seveda liberalni bankirji
v Belgradu). No, s svojim vplivom je v zvezi
s sorodnimi srbskimi in hrvatskimi strankami
in bankami speljala državo na rob propada!
V Belgradu se skuje — kakor je izjavil dr.
Zerjav — marsikaka za nas neugodna in ne-
primerna uredba (g. pravosodni poverjenik,
bojte se Draškovića in ne rujte proti državi!);
če nastopi proti nji kdo drugi (S. L. S.), ne
opravi nič, ker mu Srbi kot separatistu ne
zaupajo; če pa zahteva izpremembo J. D. S.,
se pa stvar takoj popravi! Čakajte no, kdo je
že izsilil n. pr. popravilo davčnega načrta v
korist Slovencev? Pravijo, da neki dr. Koro-
šec, Demokrat dr. Kukovec pa je molčal. O
tem je g. dr. Zerjav pozabil govoriti. Pozabil
pa ni nekaj drugega: zagovarjal je diplomat-
ske izdajalce iz S. Margherite in izjavil, da so
v »dalmatinskem vprašanju« pravzaprav »si-
jajno zmagali«. Na tak način boste še vi, gos-
pod kandidat, »sijajno zmagali« 28. t. m.!

DR. ZERJAV SE BOJI DELAVCA.

Liberalnemu poglavarju in politiku dr.
Zerjavu je med njegovim govorom na vo-
livenem shodu JDS 14. t. m. v Škofji Loki
nekaj delavec, ki hoče veljati za komunista,
precej nerodno ugovarjal. Veliki gromov-
nik je temu neprestanemu medklicanju na
vse medklice ostal odgovor dolžan. Pretil
je le s sodnim postopanjem, katerega pa
dični dr. Zerjav ne uporablja proti kriča-
čem, prepečatem itd. v liberalnih in »sa-
mostojnih« suknjah. — Ko pa je imenovani
delavec po Zerjavovi govoranci celo prav-
ljudno prosil besede, se je veljak dr. Zer-
jav ustrašil debate z delavcem in pred-
sednik phoda, ki je čutil »učeniškovo« za-
drego, je delavcu seveda odrekal besedo.
Korajža!

LIBERALNI OBRTNIKI GORENJSKE

so nezadovoljni s Samostojno kmečko stranko,
ki jih je nabrajala in nezadovoljni tudi z de-
mokrasko stranko. Da bi vjeli nekaj kršča-
nskih obrtnikov, hočejo postaviti lasno kandi-
datno listo. Na to vabo zavednih mož ne bodo
dobili, kvečjemu kako nerodno zrago.

ZADNJA POMOČ.

Liberalcem gre slabo. Vse laži, zavij-
anja, osebni napadi, vsi brezprogramni
programi blatenja, vsi romani, ki jih izmi-
šljajo, jim nič ne pomagajo, ljudstvo se
obrača od njih, njih shodi so slabo obiska-
ni. Zdaj so segli po zadnjo pomoč, po ču-
dežih. Sicer bi se res moral zgoditi čudež,
če bi ta stranka ljudskih izkoriščevalcev
dobila med našim ljudstvom le en glas, to-
da »Domovina« nima v mislih tega čudeža,
tudi ne čudežev, ki jih je priznala katoliška
Cerkev, ampak kot tip modernega libe-
ralca, ki veruje rad v razne vraže in spiri-
tizem, kliče — čujte! — Vodiško Johanco
na pomoč. Če jim ta v zadnjem hipu ne
pomaga, tedaj gotovo propadejo. Vporabiti
jo hočejo v prvi vrsti za bavbav, da jo po-
tisnejo vsakemu klerikalcu pod nos. No, če
to ne bo nič izdalo, tedaj bodo začeli zagov-
arjati njene čudeže in bodo rekli, kako
grdo so klerikalci postopali s »svetnicco,
in bodo to vporabili za dokaz svoje goreč-
nosti za versko povzdigo našega ljudstva.
Seveda so liberalci popolnoma pozabili,
kdo je ta slučaj razkrinkal in s tem storil
veliko delo, zakaj velika nevarnost je bila,
da se tedaj ne pogrezne vsa naša kultura
v kloako pornografije. Saj se še danes vodi
pol našega kulturnega in političnega živ-
ljenja v žanru Vodiške Johance. Liberalci
že vedo, kaj delajo. »Domovina« je pričela
priobčevati o nji one pesmice, ki so svoje-
časno izšle v zloglasni brošuri. To je čisto
brezpotrebno, saj jih zna napredna publi-
ka še danes na pamet. Pred koncem voliv-
nega boja pričakujemo z vso resnostjo
zbranih spisov vse slovensko napredne
pornografije (umazanih spisov). Zanimiv
in praktičen donesek za literarne zgodovi-
narje!

JUGOSLOVANSKI DEMOKRAT VELIK PRIJATELJ ITALIJE.

Belgrad, 15. nov. 1920.

Prijatelj našega lista nam poroča: Pred
časom sem prinesel v uredništvo demokratskega
belgrajskega dnevnika »Epohe« v cir-
ilici pisan članek o našem slovenskem
Primorju. Glavni urednik demokratske
»Epohe« g. Sa v čit mi je pripomnil, da

smo pač zavezniki Italije in da zato ne
smemo pisati nič hudega proti Italiji, ker
je to »naš zaveznik«. In tega Savčića
kandidirajo srbski JDSarji za župana pre-
stolnega mesta Belgrad. Ali je potem mo-
goče, da bi naši JDSarji branili našo do-
movino proti »zavezniški Italiji«?

PRIBICEVIČEVA FAMILIJA KANDIDIRA.

Urednik »Belgrajskega Dnevnika« Cie-
varić je doslej fanatično vdano služil Pribi-
čeviću. Ob vprašanju mandatov se je pa celo
to debelo demokratsko prijateljstvo razbilo.
Pribičević ni hotel pritrčiti vsem željam Cie-
varića v tem oziru, zato mu je Cievarić takole
zasolil v svojem listu: »Kakor smo izvedeli,
bodo kandidirali za konstituinto vsi bratje
Pribičevići. Smatramo, da to ni bilo primerno
z demokratskega stališča. Mislimo, da je do-
volj, če kandidira en član družine. Ostali bi
mogli kandidirati, če bi bili posebne vred-
nosti. To tukaj ni slučaj! Nasprotno — za Va-
lerijana in Milana Pribičevića je več razlo-
gov, da ne postaneta poslanci. O tem kakor
tudi o zlorabi vpliva, ki ga vrši Pribičević
kot državnik na korist svojih rodbini, bomo še
govorili. Če najzvestejši v demokratski stran-
ki tago govore o »najboljših« v stranki —
kakšna mora biti ta stranka!

VOLIVNE SKRINJICE — ZADNJA RE- SITEV DEMOKRATOV.

Kakor čitamo v hrvatskih listih, so de-
mokrati kakor pri nas tudi tam doli na-
peli vse sile, da so si zagotovili prve volivne
skrinjice na voliških. Prav pravi neki
list, da se bo hrvatsko ljudstvo varovalo
prvih skrinjic kakor kuge.

SMOLA SOCIALDEMOKRAŠKEGA KANDIDATA.

Križe pri Trziču. Velika sreča nas je
doletela. Imamo svojega kandidata v ose-
bi Koširja iz Gozda. Bolj nam niso mogli
ustreči socialdemokrati kakor da so uvr-
stili v svojo listo tudi Antka. Kdor ne zna
v šoli, dobi petko. Kristan pozna Antko in
mu je že dal petko, ko ga je postavil na
peto mesto. S finarjem na listi bo Antka
premišljeval na poti nazaj v Gozda, kako
čudni so ljudje, da ga ne razumejo.

Pri volitvi v odbor za agrarno reformo
je postavil Antka svojo listo. Čujte — dobil
je 3 glasove. Razburjen je hitel takoj na
Trstenik na shod, da si ohladi jezo. Pa
glej ga spaka — ženske so ga vrgle vun.
Enako usodo je z njim delil trziški učitelj
g. Lajovic, ki je bil najprvo klerikalec, o-
tem liberalce, sedaj pa socialpatriot. Tako
se socialdemokratom z voditeljem
Antkom in Lajovicem povsod strašno sla-
bo godi! Še slabše jima bo 28. novembra.

TRZIŠKI SOCIALISTI NA BEGU.

Iz Trstenika: Mešana družba trziških
rdečkarjev se je pripodila k nam. Mogočni
Antka z Gozda, kandidat socialistične
stranke, ji je ugladil pot. Že ponoči od so-
bote na nedeljo je prišel v vas in lepil pla-
kate za shod. Socialisti namreč ljubijo te-
mo, ker so njih dela hudobna. Eden do-
mačih fantov je kandidata zasačil pri tem
paccanju in moral je hitro odnesti pete. Po-
poldne v nedeljo je prišla inteligenca iz Tr-
ziča, kot voditelj neki učitelj iz Trziča. Ko
je ta med drugim tudi povedal, da dela
za izobrazbo, mu je neko dekle odgovorilo:
»Da, delaš, pa ne za izobrazbo, ampak za
zdražbo.« Govoril je neki Kryštufek, ki ga
pa nismo nič razumeli. Na shod je došel
domač g. župnik in ko jim je pojasnil, da
zanašajo prepir in sovraštvo v našo farno,
so se vzdignili moški in ženske in zahte-
vali, da zapusti ta pisana družba gostilno.
Eden navzočih je potresel nekoliko rdeč-
karja Mežek Jakoba, da so vabila letela
od njega kot listje z dreves. Ker so jo mo-
žakarji morali hitro odriniti iz vasi, kot da
bi gorelo za njimi, je Jakec še po poti iz-
gubljal letake, na katerih je bil napisan ves
napredek rdeče stranke, ki vara in slepari
kmetsko in delavsko ljudstvo. Kandidatu
Koširju smo pokazali, da bo 28. ravno ta-
ko frčal, kaor je v nedeljo 14. na Trste-
niku.

SHOD SOCIALDEMOKRATOV PRI SV. ANI POD LJUBELJEM

V nedeljo so osredili šentansko dolino
trziški rdečkarji. Zatekli so se pod varno in
gostoljubno streho živčeve gostilne in semkaj
zbornali poslušne šentance. Pridigovala sta
stari Kryštufek iz predilnice in mladi Gori-
šek, učitelj na meščanski šoli. Ta je med dru-
gim trdil, da so duhovniki nasprotniki šol in
izobrazbe. Za zgled je navedel g. župnika iz
Križa. Povedati mu moramo, da je glede te
trditve zelo slabo informiran. Mož je pozabil
povedati, ko je dolžil duhovne, da so proti
izobrazbi, koliko izobraževalnih društev so po
celi Sloveniji ustanovili ravno duhovniki in
da bi n. pr. brez sodelovanja trziškega žup-
nika za ustanovitev meščanske šole v Trziču
g. Gorišek še danes sedel v Lešah na eno-
razrednici.

»O ZALITIH OBRAZIH«.

Zadnja številka Kristanovega »Napre-
ja« piše o »zalitih obrazih« duhovnikov in

Delavstvo Avstrije in Nemčije se otresa vlade socialdemokra- cije. Nikdar v teh deželah ni bilo slabše kot pod vlado social- demokratov.

»milijonskih dohodkih škofov, raznih ko-
rarjev« itd. Ko bi moral gospod minister
in kandidat sodrug Kristan le en mesec ži-
veti ob mesečni plači enega ljubljanskega
korarja, bi izgnila z njegovega obraza ona
prelestna sijajnost, ki jo sam nazivlje »za-
lit obraz«. Lahko rečemo, da ne vzdrži
en mesec celo ob celoletnih dohodkih
enega kranskega kaplana. Nam se zdi, da
bi g. Kristan mnogo bolje storil, ko bi opu-
stil pisanje »o zalitih obrazih«... To je za
njegovo kandidaturo in njegovo »proletar-
sko« stranko najslabše priporočilo.

NARODNOSOCIALNA STRANKA V TRZICU.

ki nima tu niti deset pristašev, je vrgla
svoje mreže pretelet nedeljo v hotelu
Lončar na lov. Prišlo je še precej poslušal-
cev največ rdečkarjev in nekaj somišljeni-
kov SLS ter par liberalcev. Govornik je
mahal nekaj časa po liberalcih, nekaj časa
po klerikalcih. Ugovarjali so mu rdečkarji.
Spreebrnil ni nobenega. Prazen kot je pri-
šel je tudi odšel. Tu niso tla ugodna novi
liberalni stranci.

Delavčev poraz in zmaga.

Nadloge delavskega stanu in razkrist-
janjenje Evrope sta korakali roko v roki.
Zgodovinski razvoj je tozadevno podočen.
Ko je vse plavalo v istem duhu, iz kate-
rega so se rodili francoski brezverski mo-
droslovci, ni ostalo nedotaknjeno tudi gos-
podarsko polje. Iznajdba strojev, začetek
tovarn, zbiranje kapitala je omogočilo mi-
sli, ki se je odpovedala odgovornosti od
zgoraj, zaslužiti človeka-delavca.

Pri predavanju JSZ. je navajal dr. Der-
mastia zgodovinske podatke o delavski
zakonodaji v stari Avstriji.

Ko je prešlo ročno delo v tovarniško,
ne da bi delavci pri tem prehodu, pri no-
vem načinu gospodarstva odločujoče so-
delovali, so bili le-ti popolnoma izročeni
zlorabi novega liberalno-kapitalističnega
sistema.

Prvi zakoniti akt, storjen v delavsko
varstvo, je dvorni patent z dne 21. novem-
bra 1786. Kaže, kako je moralo biti. Tiče
varstvo tovarniških otrok. Patent je do-
kument, kako liberalnokapitalistična misel
takoj od začetka ni imela človeškega srca.
Otroci so spali kupoma v tovarniških br-
logih v nemorali, telesni nesnagi in duševni
zaostalosti. Patent zapoveduje, da mo-
rao biti otroci ločeni po spolu, da mora
imeti vsak svojo posteljo, da mora biti
vsak teden očičen, da se mora posteljina
vsak mesec premeniti, da se mora dati
otrokom prilika, da se vsaj ob nedeljah uče
čitati.

Liberalni kapitalizem je izkoriščal de-
lavca brezobzirno. Smilili se mu niso ne-
dolžni otroci. Že v detinskih letih so bili
plen roparskega sistema. Dvorni dekret iz
leta 1787. je stremil za tem, da se omeji
delovna doba otrok od 9—12 let. Zastavil
kaj trdosrčni industrializem je smel dotlej
brezobzirno izskrtati moč mladega življen-
ja z dnevnim in nočnim delom. Ta dekret
je zabilil nočno delo deset do dvanajst-
letnih otrok. — Kake omejitve za žensko
nočno ali dnevno delo tačas še ni bilo.

Delavca je plenil liberalni gospodar-
ski sistem brez duše in vesti tudi s truk-
sistemom. Tvorničar ni dajal delavcem
plače v običajnem denarju, ampak v blagu,
in pri tem odrinil najslabše blago in naj-
nerabnejšo hrano delavcu za drag denar.
Dvorni dekret iz l. 1791. je odpravil truk-
sistem.

Z malimi izpremembami se je delavče-
vo gorje nadaljevalo in ni bilo rešitve zanj
v liberalni Evropi. Splošno nasilje, poli-
tični in gospodarski absolutizem, je zrušilo
leto 1848. a le za par trenutkov, zakaj ta
revolucija ni zrušila zadostno n a e l libe-
ralizma in zato se je nasilje in izkoriščanje
nadaljevalo v drugih oblikah, pa tudi v
istih.

V dubu svobode liberalizma je izšel
Obrtni red 1859, ki sicer ni mogel obiti
vprašanja delavskega varstva, a kljub temu
mu še gleda liberalizem pri vseh luknjah.
Prost, poljuhen dogovor med delavcem in
delodajalcem je omogočal, da je močnejši
tlačil slabjšega, zakaj delavec brez hrane
in lasti je moral sprejeti vsake pogoje, če
ni hotel poginiti že isti dan z družino vred.

Peza gospodarske in z njo vsestranske
sužnosti je padla čez delavski sloj, ga da-
vila do uničenja. A ko je bila sila največja,
se je bližala rešitev. Leto 1870. je prineslo
koalicijski zakon. Delavstvo se je spet
smelo združevati. Liberalizem, sin in učitel-
jel neomejene svobode, mu tega ni dovo-
ljeval. Na obzoru so začeli spet svitliti
žarki krščanstva v gospodarskem in jav-
nem življenju.

Duh za socialne razmere po kršča-
nskih načelih je dvignil na pozorišče mla-
deca barona Vogelsanga. Ob njem se je po-

O tem polomljenem shodu narodnih
socialcev smo že dobili: Tudi narodni so-
cialci so se oglasili v Trziču s svojim vo-
livenim shodom v nedeljo 14. novembra.
Govornik je imel prav lep govor. Povedal
je tudi med drugim, kako naj si delavec
pomaga do boljših razmer dne 28. novem-
bra. Ves govor je bil posvečen le delavne-
mu ljudstvu. Zanimivo je pa bilo, ker so
ta govor poslušali samo taki gospodje po
večini, ki nočejo delati drugega, kakor
ljudstvo izkoriščati. Shod je bil prirejen
v takih prostorih, ki so delavstvu najbolj
nepriljubljeni. Zato smo takoj spoznali,
odkod izvira ta nova Narodnosocialistična
stranka.

DEVICA MARIJA V POLJU.

V nedeljo 21. t. m. po prvi sv. maši se
vrši v Ljudskem domu velik javen volivni
shod »Ljudske stranke«. Vabijo se vsi de-
lavci in delavke na shod. Delavci pridite,
da slišite, kaj ima v programu naša stran-
ka za delavstvo. Agitirajmo za udeležbo.
Vsi in vse na shod!

javit Belcredi, dr. Mayr, Kunschak, princ
Lichtenstein, dr. Krek. Z mlado ogneno silo
je nastopil socialni duh mladih mož. Pod
vtisom Vogelsangovega spisa je predložila
vlada 1883 nov obrtni red. Stališče starih
liberalcev je padlo. Leto 1886 in 1887 je že
uzakonilo bolniško in nezgodno zavarova-
nje. Po zaslugi dr. Ebenhoča, moža iste-
ga krščanskosocialnega naziranja, so uza-
konili l. 1895 nedeljski počitek. Po pre-
vratu so dobili delavci v Jugoslaviji osem-
urni delavnik.

Zgodovina delavskega sloja v stari
Avstriji in njena delavska postavodaja si-
jajno izpričuje, kako je zvezan delavski
stan z načeli, ki vodijo javno mnenje. Li-
beralni odpad od krščanstva ga je usuž-
njil, povratek dobe h Kristusu v obliki na-
stopa nadarjenih blagih ljudi ga je rešil in
mu priboril socialne pravice.

Boj za delavsko enakopravnost se na-
daljuje. V luči krščanstva bomo zmagali
popolnoma.

Ruski komunizem in židovstvo.

Dunajski list »Wiener Stimmen« od
11. t. m. prinaša pod napisom »Golode-
žalostno sliko, ki jo nudi danes prej take
bogata Rusija, Dežela, ki je preskrbljevala
prej vso Evropo s kruhom, trpi danes ne-
popisno glad. List zvrča vso krivdo tega
strašnega stanja na žide in prinaša v do-
kaz svoje trditve dobesedno sledeče:

Tajni židovski dokument, katerega je
objavil februarja meseca 1920. leta revul-
ski časopis »Tall Tastaia«, nam razkriva
in pojasnjuje strašno spremembo razmer
v Rusiji. Glasi se ta dokument takole: »Mi
(Židje) smo storili vse, da podvržemo na-
ši nadvlasti ruski narod, da prisilimo ta
narod, da pade pred nami na kolena. Ta
svoj cilj smo že skoro dosegli, vendar pa
moramo biti previdni, kajti naš najhujši so-
vražnik je podjarmljena Rusija. Rusija je
popolnoma uničena in je vsa v naši obla-
sti; toda ne pozabite niti trenutka, da mo-
ramo biti previdni. Sveta skrb za našo var-
nost nam ne dovoljujeta biti obzirnim ali
usmiljenim. S tem, da smo mu (t. j. ruske-
mu narodu) odvzeli vso imovino in vse
zlato, smo napravili iz tega naroda bedne-
ga sužnja. Bodite previdni in molčite! Si-
novi Izraela, bliža se čas dolgo zaželjene
zmage! Strnite vaše vrste! Razširjajte po-
vsod narodno politiko našega (židovskega)
naroda! Borite se za naše večna ideale!»

Kaj ne, gospodje »tovar-išči« komuni-
sti, zelo lepo, da celo ganljivo je sestavljen
ta »bratski« poziv izvoljenega — judovske-
ga naroda? Za take izdajalce se spleča iti
v boj, če treba tudi na nož! Ali mogoče ne
verjamete, da vsebina citiranega doku-
menta odgovarja resnici, ne verjamete, da
kleči danes ruski narod res na kolenuh
pred »židovskim kapitalom«? Ako ste ne-
verjetni Tomaž, vzemite vojni listek v
Moskvo in po celi Rusiji, pa se boste na
lastne oči lahko prepričali, da je vse to le
prebridka resnica.

Za 8urni delavnik.

Jesenice, 11. nov.

Mislili smo, da je boj za 8urni delavnik,
za katerega se je delavstvo celega sveta bo-
rilo že pred vojno, končno izvojevan, toda
danes nam hoče »socialni« minister 8urni
delavnik zvišati. Besede ministra dr. Vesniča
v ministrski seji, v kateri je rekel, da je osem-
urni delavnik nesreča za državo, jasno pri-
čajo, da je naredba 8 urnega delavnika demo-
kratom trn v peti. Dr. Vesnič se je izrazil,
da vsled 8 urnega delavnika trpi naša pro-
dukcija. Toda gospodje ne vidijo na tisoče
brezposelnih, ki jim tovarna noče dati dela!

Trpinčenje naših vojakov nam kaže, kam bi zašli, ko bi pri volitvah zmagali liberalni kapitalisti!

pač pa hoče drugim kratiti njih pravico in čez mero izjemati njihove moči. Zato delavstvo ne more dopustiti, da bi ga kdorkoli oro-pal njegovih pravic in proti temu najodloč-neje protestira in izjavlja, da se ne umakne niti za las. Zato smo na shodu 11. novembra sklenili, poslali vladi nastopno resolucijo: »Delavstvo, zbrano na shodu na Jesenicah dne 11. novembra 1920 najodločneje prote-dera proti kršenju osebnega delavnika po vodilnih državnih faktorjih, osobito po mi-nistrstvu za socialno politiko«.

Politične novice.

+ Zakaj se demokrati veselo pogodbje in zveze z Italijo. »Obzor« razpravlja o ve-likem zadovoljstvu, ki je prevzelo demo-krate spricho sanmargeritske pogodbe. De-mokrati se komaj krote, da ne vriskajo glasno od veselja in hinavsko iščejo »krivice« med nasprotnimi jim strankami. Njihova igra je pa vsakomur jasna: »Novi sporazum z Italijo nam prinaša izgubo, in posebno Hrvatim in Slovincem. De-mokrati so si pa od nekdanj prizadevali, da Hrvat in Slovence oslabe, zato jim sedaj pač ni žal, da je ravno najmočnejši in naj-odpornejši del tega naroda prišel pod Ita-lijane. Tako bo sedaj teh zagriženih hr-vatskih in slovenskih separatistov in avto-nomistov manj v državi in demokratom bo lažje izvesti centralizem. To je tisti strankarski račun demokratov, ki je moč-nejši nego narodno čustvo. Biti smemo prepričani, da bodo demokrati, kakor hitro se vihar ogorčenja malo poleže, naj-boljši prijatelji Italijanov, kajti nazadnje plačajo račun tega prijateljstva zopet Hr-vati in Slovenci... Demokrati očito mi-slijo, da je Italija z njimi sklenila sporazum in da imajo sedaj svobodne roke, da pri-tisnejo svoje domače politične naspro-tnike.« Gorje Hrvatim in Slovincem, ako ob bodočih volitvah zmagajo demokrati!

+ Ne rešeno, ampak odgodeno. »Reichs-poster« piše v uvodniku o pogodbi v Santi Margheriti ter pravi, da je znala Italija pritisniti na Jugoslavijo ob zanjo najkritič-nejšem času. Tako je izsilila več, nego je prvotno zahtevala. Toda ali se tudi zaveda posledic tega uspeha, je veliko vprašanje. Za Jugoslovane »jadransko vprašanje« pač ni rešeno, ampak samo odgodeno. V Santi Margheriti se je položila mina, ki bo ča-kala le na iskro, da se užge.

+ Velik poraz socialistov na Saškem. Na Saškem so se te dni vršile volitve v deželni zbor. Po dosedanjih, še ne popol-nih podatkih so izgubili socialisti 20 man-datov: preje so jih imeli 57, topot so jih priborili le 37. Tudi demokratje so izšli iz volitev zelo tepeni: od prejšnjih 22 man-datov so jih izgubili 15 in ohranili samo 7 mandatov. Nemška ljudska stranka je znatno napredovala in poskočila od prej-šnjih 4 na 19 mandatov.

+ Izid občinskih volitev v Italiji je pre-šenetil same Italijane. Noben optimist ni ve-roval, da bodo s tako večino zmagale tako-imenovane »stranice« redac, to je meščanske stranke. Le-te so osvojile 4418 občin ali 51.45 odstotkov. Za njimi pridejo socialisti, ki so dobili 1915 občin ali 22.8 odstotkov in končno Ljudska stranka, ki je zmagala v 1314 občinah ali 19.75 odstotkov. Socialisti so ohranili go-spodstvo v Milanu, Bologni, Cremoni, Reggio Emiliji, Imoli in Livornu; v drugih velikih mestih so ostali v manjšini. Najmočnejše njihove postojanke so v Toskani in Lombardiji. Ljudska stranka ima največjo moč v Benečiji. Dočim so socialisti v primeri z volitvami v parlament znatno nazadovali, je pa ostala ljudska stranka na isti višini: v parlamentu ima petino mandatov in sedaj si je priborila petino občin.

Dnevne novice.

— Pri volitvah v agrarne odbore so v triškem okraju pretleko nedeljo zmagali po-vsod brez boja v večini pristaši SLS.

— Z Jesenic. Kat. del. društvo priredi dne 21. novembra 1920 ob 8. uri zvečer v pro-storih »Delavskega doma« »Ceelijin koncert« s sledečim sporedom: 1. Julij Fučik: Herkule-jeva koračnica, orkester. 2. J. Schneider: Pol-kovni trobentač, koncertna polka za krilni rog solo. 3. E. Tiril: V bogastveni palači, over-tura za orkester. a) Pojdem v ruto, ko-roška narodna; b) A. Andel: Igra »kolo... hrvaška narodna; c) B. Pokorny: Pasol Janko, slovaška narodna; d) Dr. Kimovec: Travnički so že zeleni, slovenska narodna. — Vse štiri točke za mesni zbor.

— 5. Ofenbach: Savojardi, overtura, orke-ster; 6. A. Dolinar: Narodna, dvospjev s kla-virjem; 7. Louis Game: Huzarska pesem, koncertni valček; 8. A. Foerster: »Ave Maria iz opere« »Gorenjski slavček«, mesani zbor s spremljanjem orkestra. 9. J. G. Terzet in Finale iz opere »Lucrezia Borgia«, orkester; 10. J. Pavlič: Uspavana, smesospjev s klavir-jem; 11. E. Adamič: V sanéh... mesani zbor; 12. A. Dolinar: Venček narodnih... orkester,

Začetek ob 8. uri, konec ob pol 10. uri. Be-sedilo bo na razpolago pri blagajni. Po kon-certu družabna večer! Prijatelji lepe glasbe, povabljeni!

— Delavnice in stanovanja za male obrtnike bo zgradila zagrebška mestna občina.

— Kopljejo sel Splitski listi poročajo, da imajo doli ob morju tako krasne dneve, da se mnogi celo kopljejo v morju. Srečni Primorci!

— 25 letnica ljudskega vseučilišča na Dunaju. Dne 11. t. m. je poteklo 25 let, od-kar je dunajski vseučiliški senat organi-ziral ljudska predavanja, ki so bila za iz-obrazbo širokih slojev največjega pomena. Vsega je bilo 1913 tečajev z 230.000 slu-šatelji na Dunaju in 418 tečajev z 92.000 predavanji izven Dunaja. Dne 12. t. m. se je na Dunaju otvoril nov tečaj.

— Društvo za čuvanje narodnega zavarja za Tržič in okolico s posebnim dopisom na-znanilo okrajnim šolskim svetom, da namerava izvesti več predavanj o zdravstvu na šolah triškega okraja. Iztotako je sklenilo prijeti protialkoholna predavanja. To namero dru-štvo je gotovo v interesu mladine najtopljeje pozdravljati.

— Cerkevni ropi. V Nemčiji so v Mar-burgu tatovi vdrli ponoči v cerkev, kjer je pokopana sv. Elizabeta kraljica in od-nesli iz rakve več dragih kamenov. Tudi iz drugih krajev Nemčije in Avstrije se poroča o drznih vdomih v cerkve in taber-naklje, odkoder odnesejo tatovi in ro-parji sv. posode in skrunijo Najsvetejše. Kakor dokazujejo sodne preiskave, ta vr-sta ljudi ponajveč pripada rdečkarjem.

Ljubljanske novice.

Ij Somišljeniki! Somišljenice franči-škanskega in kolodvorskega okraja! Dane-s zvečer vsi na sestanek v Rokodelski dom. Začetek ob 8. uri.

Ij Sestanek vseh somišljenikov in so-mišljenic S. L. S. šolskega okraja bo danes ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Pridite vsi!

Ij Šentjakovski volivni odbor SLS vabi vse naše somišljenike in somišljenice na sestanek nočej ob pol 8. uri v Prosveti, Florijanska ulica 15.

Ij Orli, Orlice! Kam gremo v soboto zvečer? V Rokodelski dom ob 7. uri zve-čer, kjer se nam obeta na prijateljskem sestanku mnogo najraznovrstnejše zabave! Brez vstopnine! Na svidenje! Bog živi!

Ij Martinov večer krščanskega delav-stva v L. ljubljanskem delavskem konsum-nem društvu se je završil z najboljšim uspehom, predvsem radi tega, ker so vsi udeleženci našli omenjenega večera tam polno neprisljane zabave. Žal, da so bili prostori, ki so sedaj prav udobno in prijaz-no urejeni, premajni in da jih je moralo mnogo oditi, ker niso dobili prostora. Ze-leti bi bilo le, da se v kratkem nudi zopet prilika, kjer pridemo zopet med svoje, ki so dobrega srca in dobre volje.

Ij Orlovsko akademijo priredi Šent-peterski Orel v Ljubljani dne 21. novembra v dvorani Ljudskega doma. Spored obsega jako zanimive točke, same novice. Opo-zarjamo na to prirediteljev. — Predprodaja vstopnic v Jugoslovanski knjigarni.

Ij P. Z. Ljubljana. Radi simfoničnega koncerta danes ne bo pevske vaje. Pevska šola bo točno ob 7. uri.

Ij Reževe na cesto! Prejeli smo slede-če poročilo: Pretekli petek je bil na ukaz poverjenstva za soc. skrb deložiran po slavnem stanovanjskem uradu tukajšnji nižji državni uslužbenec P. H., torej javni nameščeneec, s štirimi družinskimi člani, ter bi moral stanovati na ulici ali pa v skla-dišču »Balkan«, ako bi mu ne bil iz prijaz-nosti neki tovariš — stražnik — prepustil skromno stanovanje, ki je bilo istemu prazno nakazano, da je tako zamogel vsaj pod streho. Pripomnimo, da je P. H. v Ljub-ljani doma, tu rojen in pristojen. Družina, ki se je vselila v izpraznjeno stanovanje, šteje 2 člana; to pa zato, ker je glavar iste višji državni uradnik in velik prijatelj gosp. dr. Suhača. Tako se rešuje stanovanjska beda pod poverjeikom dr. Ravniharjem in to kljub temu, da je deložiranemu bilo že z dopisom od meseca januarja 1920 od predsedstva deželne vlade dovoljeno tam bivati. Pripomni se, da je imel deložirani samo en 6 m dolg in 3 m širok kabinet in eno 3 m dolgo in 3 m široko kuhinjo.

Državni nižji nameščenci, obračunaj-te s tako kliko ob volitvah! — Spomnite se na svojega sotrpina, ki bo danes ali jut-ri zopet na cesti, ker še sedaj nima nika-koga pravega stanovanja.

Ij Vdove s 6 otroci na cesto! Kakor ču-jemo, je vodstvo nekoga deželnega zavoda odpovedalo naravno stanovanje vdovi svo-jeja bivšega kurjača, ki je baje padel v Ru-siji. V njeno dosedanje stanovanje bi imel priti novi kurjač, ki ima še svoje dosedan-je stanovanje. Vdova si išče stanovanje že od leta 1919, vsak teden hodi po stanovanjskem

»Bojni naj zdravega nosil« Tako vele liberalci, ki hoče'o, naj bedno ljudstvo nosi liberalne kapitaliste in bankirje!

uradu, a zaman. Ker jo sedaj ravnateljstvo zavoda hoče vreči na cesto s 6 otroci, poziv-ljamo omenjeno ravnateljstvo, naj vendar po-trpi, da reva dobi kje stanovanje. Novemu kurjaču se s tem ne godi krivica, ker ima streho, vdova s 6 otroci pa bi bila pahnjena na cesto. Toliko za danes! Bodite vendar do soljudi malo bolj usmiljeni!

Ij Lahkoverna ljubljanska Ivanka. — »Agramer Tagblatt« poroča: Neka Ivanka Müller iz Ljubljane je podala na zagrebški policiji to-le ovadbo: 14. t. m. jo je na ljub-ljanskem kolodvoru nagovoril neki moški, ki se ji je predstavil kot Vukmanović iz Zagreba. Rekel ji je, da se vrača iz Italije, kjer je bil interniran. Sedaj mu je zmanj-kalo denarja. Prosil je Ivanka, naj mu kapi

vozni listek do Zagreba, kjer ji bo nato vr-nil denar. Dobrosrčna Ivanka je to prošnjo uveličala in nato sta se s prijaznim člove-kom skupaj peljala v Zagreb. Tu je skrbna Ivanka izročila svojemu spremljevalcu v shrambo 100 K gotovine in garderobni li-stek za svoj kovčeg — bala se je namreč, da bi ne bila okradena. Vukmanović ji je nato rekel, da gre brž do svojega brata, nato se vrne ponjo, Ivanka je potrpežljivo čakala več ur, končno se ji je vendar za-čelo nekaj svetiti v glavi in je šla vprašat po svojem kovčegu. Tega je bil seveda »Vukmanović« med tem že dvignil in od-nesel na prihodnji vlak, s katerim se je od-peljal. Ljubljanska Ivanka je pri tem imela škode 3250 K.

Ljudstvo, pomni, da kapitalistične banke z milijoni denarja podpirajo liberalce!

VOLIVNO GIBANJE V LJUBLJANI.

SLS. v Ljubljani je nastopila krepko in odločno v volivno borbo. Naša stranka se je v Ljubljani politično dobro organizi-rala. Posamezni okrajni volivni odbori so razvili zelo živahno politično agitacijo in priredili že zelo veliko shodov, kateri so bili vsi dobro obiskani. Izpeljala se je po okrajnih volivnih odborih v sedanji volivni borbi že organizacija po ulicah in deloma obstojajo že tudi manjši odseki v večjih hišah. SLS. je priredila ta teden politična shoda slovenskega krščanske socialnega tobačnega delavstva in krščanskih želez-ničarjev. Oba shoda sta bila zelo dobro obiskana. Na shodu tobačnega delavstva sta govorila kandidata SLS. dr. Gosar in delavec Zumer. V veliko naše začudenje smo izvedeli na shodu, da je prišel gospod ravnatelj tobačne tovarne Mandelj zelo recimo neprevidno postopati z zaupniki delavstva. Ker gospoda ravnatelja osebno dobro poznamo, se nam zdi, da je moral biti slabe volje, ali ga je pa kdo podkuril. Na uho bodi povedano g. ravnatelju Mand-lju, da SLS. ne bo trpela, da bi se grozil delavstvu po belgrajskih demokratskih manirah: gospod ravnatelj Mandelj naj ne pozabi, da znamo slovensko govoriti, če se nam bo zdelo potrebno. Danes so že ta-ki časi, gospod Mandelj, da krščankosoci-alno delavstvo ne more priznati navad, kakršne so bile običajne v ljubljanski to-bačni tovarni v tistih časih, ko je prišel gospod Mandelj v ljubljansko tobačno tvornico praktičirat. Sicer se bo pa o novih manirah gospoda ravnatelja Mandlja govo-rilo v ustavodajni skupščini, če se ne bo hitro poboljšal.

Železničar.

Jugoslovanskemu železničarju je menda žal, da je zadnjič napolnil svoje predale z neokusnimi napadi na Prometno zvezo. Zato se v svoji zadnji številki opravi-čuje. Kot že zadnjič, bi mu tudi tokrat pripravili, naj svoje pisarje vsaj malo premisli, preden jih da v tisk. Z odlično kretnjo ugotavlja, da se z nami sploh ne bo pečal več, pač pa bo »razložil ves hum-bug krščanskega socializma, njega razvoj, delovanje itd.« Malo niže v svojem Listku na isti strani pa poudarja, da njegovo or-ganizacijo to nič ne briga, če je kdo kr-ščanski socialc ali kar že. Ali se je zmotil »goraj ali pa v Listku! Vsekakor pa bo za gospode v uredništvu jako nehvaležno de-lo, »razkrinkavati« krščanski socializem in njega razvoj ter beležiti »obsežnost« drugih velikih narodov, ki so ga — po železničar-ju — izrekli nad krščanskim socializ-mom. Kogar Bog misli ugonobiti, tega udi-ri s slepoto — urednik »Jugosl. železnič-arja«, pa je udaril naravnost z neumnost-jo, ker si prisvajajo sodbo nad velikimi svetovnimi krščanskimi močmi, in več kri-tiko nad celim krščanskim svetovnim na-zorom. Temu delu pa gospodje ne bodo kos. Bodite prepričani, gospodje!

Zelo lep je bil tudi shod krščanskih železničarjev, na katerem je govoril dr. Gosar.

Ta teden naj posveti ljubljansko in okoličansko krščankosocialno delavstvo agitaciji za nedeljski shod v Unionu. Če kdo nima vabil, naj pride ponje v tajništvo SLS. v Jugoslovansko tiskarno.

Bodoči teden bodi posvečen podrobni agitaciji od volivca do volivca!

Posreovalnica JSZ.

Naša posreovalnica za delo in služ-be, Stari trg št. 21., ima na razpolago več mlajših pisarniških moči, ki bi lahko naste-pile službo takoj. Njih spričevala so naj-boljša in jih priporočamo. Poleg tega pri-poročamo pa tudi našim uradom in zavo-dom poštene fante, ki so že vajeni službe kot pisarniški slugi, ki pa so sedaj brez službe in takoj pripravljani isto nastopiti.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Skupina J. S. Z. v Mariboru bo imela, ako ne pride kakšna zapreka, svoj občni zbor v nedeljo, dne 9. januarja 1921.

Okrožje J. S. Z. v Mariboru bo imelo po sedanjem izvidu svoj občni zbor v nedeljo, dne 23. januarja 1921.

Tržič. V ponedeljek je imelo krščansko socialno delavstvo v Domu dobro obiskan sestanek. Na tem je govoril g. učitelj Vider o kulturnem boju. Za njim je pojasnil iz zgo-dovine g. svetnik Potokar, kako je še vselej kon-čal kulturni boj z zmago Cerkve. G. kaplan Milavec je govoril o porazu Jugoslavije pri pogajanjih z Lahi. Sprejel se je soglasno pro-test proti krivičnemu sporazumu, katerega ne bo naše ljudstvo nikdar priznalo. Prihodnji ponedeljek ob 8. uri zopet važen sestanek, na katerega vabimo vse somišljenike.

Brod na Savi. Tukajšnji kurjači ima-mo trošno dnevno samo 18 kron, znašati pa bi morala vsaj 36 kron, kakor jo imajo sprevodniki, zavirači in premikači tukaj v Brodu. Na Koroškem so imeli in v Prek-murju imajo še sedaj celo po 38 kron na dan, tako da se človek ne spozna več, ko-likim gospodarjem služi. Ker smo pa vsi pod enim ravnateljstvom, sodim, da bi mo-rali tudi vsi enako trošno imeti. V slu-čaju pa, da bi se ravnateljstvo izgovarjalo, da imamo že itak kilometražo, to ne more držati, ker jo imajo tudi vse druge kate-gorije. — Prometna zveza je vložila na ravnateljstvo v Zagreb spomenico, v ka-teri mu riše res mizerni položaj naših že-lezničarjev, osobito kurjačev v Brodu na Savi. Zauzevala je tudi, da se vsem kurja-čem — ti z izpitom dobijo 18 kron, oni brez izpita pa, čeprav vršijo isto službo, sa-mo 15 kron! — zviša na 36 kron dnevno.

Ljubljana (južni kolodvor). Premikal-no osebje ljubljanske postaje dobiva kilo-metražo, medtem ko jo bločni slugi, kret-ničarji in nadkretničarji ne dobivajo. Oči-vidno pa je, da je pri premikanju njihova služba prav tako naporna in še mnogo važ-nejša od one premikalnega osebja. Bločni slugi, kretničarji in nadkretničarji sicer fizično niso prizadeti pri premikanju, pač pa morajo oni istotako obvladati ves revir in zahteva to velik duševni napor. Zato je Prometna zveza prosila ravnateljstvo, da dovoli tudi bločnim slugam in kretničar-jem istotako kilometražo kot premikalne-mu osebju.

V pojasnilo. Glasilo Zveze jugoslovanskih železničarjev povemo v odgovor z dne 12. t. m. le toliko. Ni naš namen se z Vami prepirati, ker pa govorite o nekakih lima-nicah, katere mi nastavljamo in cepimo že-lezničarje, rečemo: povdarjali smo že ne-štetokrat, da mi ne silimo nikogar v Pro-metno zvezo. Vsak krščansko misleč že-lezničar sam dobro ve, da je prostor zanj v Prometni zvezi. Prometna zveza stoji strogo na krščanskem stališču. To je men-da vam dobro znano. Ona se hoče boriti za izboljšanje gmočnih razmer železničar-jev z vsemi silami, ne pozabi pa tudi pri tem in se dobro zaveda krščanskega pre-pričanja, ker edino le po njem moremo pri-ti do popolne zmagi. Kdor tega ne vidi, je slep ali pa noče videti. Namigavate nekaj, da bodete železničarjem povedali in razlo-

Oropane cerkve, razbiti križi, razdejane kapelice, onesnažene podobe na Ceskem nas uče, kaj ima pričakovati krščansko ljudstvo od vlade, v kateri bi vladali socialdemokrati, naradni socialci, liberalci in samostojni kmetje!

Socialdemokratski voditelji spravljajo milijone in se z njimi rede in bogate — ljudstvo pa trpi.

žili ves humbug takozvanega krščanskega socializma. Dobro, mi smo na Vaše razodetje pripravljani in bomo tudi Vam lahko na vsako razodetje odgovorili. Ravno isti dan pa pravite v vašem glasilu, da je vaša organizacija nepolitična. Iz vašega glasila se vidi, da to ni res. Če bode vaš gospod Deržič izvoljen, se bo v vrstah J. D. S. boril proti krščanstvu. Le povejte raje že sedaj; svojim članom resnico. Ni treba nič tako zavijati, ker vas predobro poznamo. — Železničar.

Predilniško delavstvo.

Litija. (Razkrinkani!) Na shodu liberalnega JDS v Višnji gori je bil navošč tudi zastopnik NSS Korošec. Ko je ugovarjal liberalnemu govorniku, češ, da je narodno-socialna stranka edina za delavce, ga je liberalni govornik zavrnil s tem, da mu je zabrusil v obraz, da je edini možni pokret, katerega so vodili narodni socialisti, to je svoječasa stavka v litijski predilnici, bil mogoč le z materijalno podporo — liberalcev! — Tako poroča liberalno glasilu »Jutro« z dne 17. t. m. na drugi strani. Mi pripomnimo, da bo »Jutro« že vedelo, kako je s temi podporami liberalne kapitalistične stranke narodnim socialistom. Ko to beležimo, nas je sram, da se sploh med poštenim slovenskim narodom najdejo taki plačani podleži, kot so to organizatorji litijskega delavstva v narodno-socialno stranko, ki na polna usta tajijo, da bi imeli kakšne zveze s kapitalistično stranko. Od liberalcev plačani agitatorji so ustanovili svojo narodno-socialno organizacijo, da kapitalizmu na ljubo razkoljejo delavske vrste. Delavci! Obračunajte s takimi lažnjivci — plačanimi Judeži!

Tobačno delavstvo.

Ljubljana. Razmere med tobačnim delavstvom postajajo od dneva do dneva bolj kritične. Že mesece in mesece moleduje delavstvo, da se ga prizna enako kot se priznava uradne služe in enako kot se je priznavalo v Avstriji in se tobačni vpokojenci priznavajo še danes — državnim uslužbencem. Pribijemo, da uprava monopola in ministrstvo financ s tem svojim stališcem, da sploh ne reagira na delavske prošnje, delavstva sploh ne priznava kot pravnovreden element države; ali je delavec v tobačni tovarni v službi države in kot tak upravičen do vseh dohodkov državnih uslužbencev — ali pa je brezpravna raja, t. j. suženj. Dejstvo je, da je tobačni monopol za državo izdaten vir dohodkov, torej tobačno delavstvo važen in koristen faktor države. — Delavstvu se je obljubilo in določilo 20 odstotno povišanje draginjske doklade od 1. oktobra dalje. Še do danes ni ne duha ne sluha o izplačilu; gospodje menda še čakajo fermana iz Belgrada. Delavstvo pa seveda tudi še lahko čaka par mesecev. Ko gledamo to razburjenje v tobačni tovarni, se nam zdi čudno ponašanje ravnateljstva. Ali se to čuti kot samolasten podjetnik, ki delavske prošnje in zahteve kratkotaloma zasmehuje, češ, kar zaprmo tovarno, ali pa se še smatra kot od države nameščeno; od države nameščeno ravnateljstvo je za to, da skrbi za uspeh podjetja — in bistven pogoj za uspešno delo je zadovoljnost delavstva. Če in ker delavstvo iz upravičenih razlogov ni zadovoljno, je dolžnost ravnateljstva, ki pa se ne sme smatrati za nekaj več kot delavstvo! — da z vsemi silami skrbi, kot sforijo to drugod ravnateljstva, da se delavci v upravičenih zahtevah takoj ugodijo. In če ravnateljstvo te svoje naloge, ki edino jo ima, ne razume, potem sploh ni na mestu. Če ravnateljstvo smatra sebe kot neko privilegirano inštanco in ne kot oskrbnika državnega podjetja, kar vključuje tudi in sicer v prvi vrsti skrb za dobrobit delavstva, potem se bomo odločno borili proti takemu aristokratskemu stališču. Vsaj od ravnatelja do zadnje delavke v tobačni tovarni, so uslužbenci države, ki jo tvori ljudstvo, in so tem važnejši za državo, čim bolj ji koristijo. In tu ni dvoma, da navadna delavka v tobačni tovarni več koristi državi, kot kak pisarniški uradnik v nji. Zato proč s privilegiji! Zahtevamo, da se ravnateljstvo odločno in odkrito zaveza za delavstvo. Tudi njemu osebno bo koristilo in mu bo v večjo čast, če mu bo delavstvo hvaležno, čeprav bi se s svojim nastopom zamerilo gospodom v pisarni. A če grozite s tem, da se zapre tovarna, vedite prav dobro tudi to, da zadene vas ravno v toliko kot delavstvo, več še: odgovornost za škodo, ki bi jo trpela vsled tega

država, pade na vas. Država bo kaznovala krivce, država pa smo mi, delavno ljudstvo, ne pa onih desetisoč bankirjev in birokratov!

Ljubljana. Že ponovno je vložila Zveza tobačnega delavstva na upravo tobačnega monopola v Belgrad zahtevo, da se pridelni tobačno delavstvo v kategorijo državnih uslužbencev kategorije B. To isto kategorijo je priznala delavstvu še Avstrija, veljala je tudi po preobratu, danes pa je aktivno delavstvo izločeno iz nje in so v nji samo še vpokojenci. Od meseca decembra prošlega leta trpi delavstvo vsled tega 63 % primanjkljaj na draginjski dokladi. Že septembra je Zveza vložila tozadevno prošnjo v Belgrad, a še do danes nismo dobili odgovora. Pač se govori, da se poviša draginjska doklada za 20 % od 1. oktobra dalje, a niti ni to še uradno zagotovljeno, niti se delavstvo s tem ne zadovoljuje, ker je vsem uslužbencem povišanja draginjska doklada po teh vesteh za 20 %, torej ostaje še vedno diferenca 43 %. Delavstvo je ogorčeno nad malomarnostjo svoje uprave, ki se sploh ne zmeni za upravičene želje in zahteve. Sodimo, da bi

bila kolikor že dolžnost toliko sploh interes ravnatelja v Ljubljani, da se odločno zavzame za stvar, ker smo vendar trdno prepričani, da mu je na tem, da ima zadovoljno delavstvo. Danes pa je dejstvo, da je delavstvo skrajno razburjeno. Niti ni rešitve v septembru poslane prošnje za vdelitev v kategorijo B ter dosledno povišanje draginjske doklade za 63 %, v kolikor je delavstvo zaostalo, in še ponovno splošno povišanje za 20 %; ni pa še niti o slednjih 20 % več znanega, kot — obljube. Dolžnost uprave je, da se prizna k socialnemu stališču: ročno delavstvo je prav tako v državni službi kot pa duševni delavec. Popolnoma nesocialno pa je, da se pisarjem priznava visoki čin državnega uslužbenca ali celo nameščena, delavki v istem državnem podjetju pa ne. Če pa že uprava nima razumevanja za to, pa je sveta dolžnost ravnateljeva, da je tolmač delavskih zahtev in zagovornik njihovih pravic. Uprava, ki tega ne razume, in ravnatelj, ki tega neče, niso na svojem mestu. Pričakujemo pa, da bo ljubljansko ravnateljstvo, kot je bilo doslej konciliantno, dosegljo pri upravi takojšnjo izpolnitev delavskih zahtev, ker bo to posebej v njegovem interesu in njemu v čast, da bo imelo zadovoljno delavstvo.

Kdor hoče samoupravo slovenskega ljudstva — bo glasoval za Ljudsko stranko.

Delavstvo papirnic.

Vevče pri Dev. Mar. v Polju. Zadnja številka »Delavca« se zaganja v našo skupino in naše delavske zastopnike pri mezdskih pogajanjih, češ: »Klerikalni petelini so se zaganjali pri pogajanjih kakor deriši. Konec koncev je bil ta, da se je iz gore porodila miš.« — Resnica pa je, da se je zastopnik socialistov izrazil nasproti nam in socialistom, da so delavske zahteve pretirane in tega se je držal ves čas. To je razburilo delavske zastopnike, in malo je manjkalo, da ga niso lastni pristaši vrgli na cesto. Gospodje pri »Delavcu« so tako naivni, da mislijo, da jim delavstvo kaj verjame. Le tako naprej potvarjajte resnico, vaši lastni pristaši se temu poročilu smejejo. Resnica pa je, ko bi ne bilo tistega nekdanjega Pollakovega uslužbenca, da bi naše zahteve vse drugače izpadle. O tem patriotu si delavstvo mnogo šepeta. Da so bili naši zastopniki pri pogajanjih na svojih mestih, dokazuje najbolj to, da je k naši skupini pristopilo že 35 bivših sodrugov. Dopis bivšega sodruga v »Večernem listu«, da ni prvi ne zadnji, ki je pristopil k nam, se lepo uresničuje.

Zahvala. Podpisani sem prejel znesek 480 K 60 vin. kot podporo že drugič v moji boleznji, za kar se vsem darovalcem in darovalkam papirnice v Vevčah kar najpristrčneje zahvaljujem. — Franc Strah.

Viničar.

Občni zbor Viničarske zveze se bo vršil začetkom februarja prihodnjega leta.

VINIČARSKI TABOR V LJUTOMERU.

Slovenski viničar še ni imel shoda, ki bi bil tako številno obiskan in tako temeljito pripravljen, kakor je bil shod v Ljutomeru 14. novembra 1920, ki je pokazal obenem jasno, katera je prava viničarska organizacija, t. j. tista organizacija, ki mu bo prinesla najprej rešitev iz njegovega bednega stanja.

Viničarski shod v Ljutomeru, prvotno zamišljen le kakor krajevni shod, se je razvil sam iz sebe v pravi pravcati viničarski tabor, malo da ne vseh viničarjev iz Slovenskih goric. Bili so udeleženci iz Velike Nedelje, Svetinje, Ivanjkovcev, Gornje Radgone, Ljutomeru itd. Vsi ti številni zastopniki viničarjev v svojih okrajih so bili prišli v Ljutomer, da tam javno in odločno povedo svoje zahteve. Shod v Ljutomeru je bil otvorjen ob 8. uri s sv. mašo, ki se je služila nalašč za udeležence. S tem je slovenski viničar zopet lepo pokazal, odkod in kje upa doseči najprej, kar mu gre. Povedal je, krščanstvo je oni temelj, ki hočemo na njem zgraditi svojo organizacijo. Zborovanje se je pričelo ob trideletni na 9. v veliki telovadnici Narodne šole v Ljutome-

ru. Prostor je bil do zadnjega napolnjen. Število udeležencev se je cenilo v najmanjši meri okrog 600. Bili so sami viničarji, vsi zavedni: kaj hočejo in za kaj gre.

Kot prvi govornik je nastopil tov. Anton Krepek, naš delavski kandidat iz Maribora. V poljudnem govoru je razvil misli o današnjem položaju delavstva sploh. Povedal je, kaj smemo in kaj moremo pričakovati od raznih delavskih organizacij. Prešel je nato na našo viničarsko zvezo, odnosno Jugoslovansko strokovno zvezo in nam očrtal njen program. Viničarji so z velikim zanimanjem sledili njegovim izvajanjem in ga prekinili večkrat s splošnim odobravanjem. Dobili so jasne pojme o svoji organizaciji in se izrekli za to, da ne marajo nobene druge, naj pride od katerekoli strani, ko Viničarske zveze, ki odgovarja v svojih načelih vsem viničarskim zahtevam. Izrekli so se zato, da ne dopuščajo cepiti viničarjev v več organizacij, temveč da hočejo biti vsi enotno organizirani, ker le v takšni organizaciji je moč in sila. Obenem je pa Viničarska zveza krščanska organizacija, ki daje organizaciji sami najboljše jamstvo, da je prava.

Nato so še govorili razni drugi govorniki. Pogosto so se oglašali k besedi tudi viničarji sami z raznimi vprašanji in pojasnili. Udeleževali so se vsestransko debata, tako da se je njihov položaj docela razjasnil.

Končno je predlagal tov. Krepek naslednje resolucije, ki so bile enoglasno in z velikim odobravanjem sprejete. Navajamo jih:

1. Viničarska zveza, strokovno oddeljenje Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani, ugovarja najodločneje proti postopanju merodajnih oblasti glede rešitve viničarskega vprašanja. Že skoro leto dni imajo okrajna glavarstva v vinorodnih krajih nalogo, da odpomorejo ubogemu viničarju, a se še kljub raznim in besedobornim enketam ni ukrenilo ničesar. Opozorjamo na to predvsem deželno vlado v Ljubljani, poverjeništvu za socialno skrb, da na pravi temu vednemu izbegavanju konec. Ničesar se ne stori za izboljšanje viničarskega stanja, kjer se jih mogoč izmed njih komaj preriva skozi življenje y bedi in revščini. Zahtevamo, da se preide k resnemu delu, ne pa da se pita viničarje samo s praznimi obljubami. Oblastva smatramo zato, da delajo v korist ljudstva in njegovih pravic.

2. Pri reševanju viničarskega vprašanja hočemo brezpogojnega uresničenja naslednjih reči:

a) spremeni se dosedanj viničarski red (Budimpešta 2. maja 1886) ter se uveljavlji potom zakona nov, ki mora upoštevati najprej demokratično voljo viničarja. Odgovarjati mora vsem pravičnim viničarskim zahtevam in potrebam. Nov viničarski red se ne sme uzakoniti brez predlogov in odobrenja zakonitih viničarskih organizacij;

b) pri izvedbi agrarne reforme dobi viničar svoj delež. Predvsem naj pripadejo v njegovo last vse dosedaj dodeljene mu deputatne dajatve, v ostalem pa se naj prideli viničarju zemlja po pravičnih načelih agrarne reforme;

c) raznim židovskim in nemško-nacionalnim veleposestniškim pivjakam viničarske krvi naj se odvzame predvsem zemlja in porazdeli pravično med viničarje. Onim pa, ki omalovažujejo in zanikajo našo državo, naj se pokaže pot iz nje.

č) plača ne sme biti stvar pogodbe med viničarjem in gospodarjem. Določiti naj se zakonitim potom eksistenčni minimum za viničarja. Če pa se že v tem ne ukrene ničesar drugega, morajo dobiti viničar in vsaka delavna moč njegove družine enako najvišje plače, kakor jih imajo ostali možski delavci v tamkajšnjem kraju;

d) po okrajnih glavarstvih, kjer bivajo viničarji, se osnujejo stalno delavski krajevni odbori za rešitev viničarskih zadev. V njih sodelujejo zastopniki vseh zakonitih viničarskih organizacij.

3. Zavračamo najodločneje razdiralno delo socialnodemokratskih in komunističnih organizacij med viničarji. Mi smo odločeni do skrajnosti braniti svoje pravice in jih doseči proti vsakomur, a hočemo, da se to ne zgodi na izključno razredno-bojnim stališču proti drugim stanovom. Uverjeni smo, da bomo mogli doseči svoje pravice najbolj na podlagi krščansko-socialnih načel in v organizaciji, ki le-te zastopa. Zato se hočemo okleniti čim tesneje Jugoslovanske strokovne zveze, odnosno našega strokovnega oddeljenja Viničarske zveze, in delati nato, da se združimo vsi viničarji v nji.

4. Predstoječe zahteve se pošljejo deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani, poverjeništvu za socialno skrb, okrajnim glavarstvom v Ljutomeru, Ptujju, Mariboru, v Konjicah, Celju in v Brezicah.

Viničarji bodo volili krščanske močel Koga boste volili ali za katero kandidatno listo boste glasovali, tako se nas uboge viničarje poprašuje sedaj, ko se bližajo volitve. In razni prijatelji prihajajo sedaj med nas in nas snubijo za razne stranke, ki za volitve rabijo nujno glasove, ki pa prej viničarja nisi poznati niso hoteli, seve še manj da bi mu kaj pomagale. Edina, ki je za nas viničarje res kaj storila in se potegovala za nas, je bila krščanska delavska organizacija. In radi tega bomo pri volitvah glasovali vsi viničarji kot ena moč za kandidatno listo krščanske ljudske stranke. Od izvoljenih poslancev pa bomo potem tudi zahtevali, da bodo za naše pravice se potegovali in nam pripomogli do boljših življenjskih razmer.

Kemlični delavec.

Dol pri Ljubljani. Vsi, razen enega go spoda komunista, smo v naši tovarni organizirani v Jugoslovanski strokovni zvezi. G. Celinšek se je moral uveriti, da s razbitjem naše skupine ne bo nič. Niti enega tovariša ni ujel na svoje limanice. To se mu ni posrečilo niti kljub vsemu govoričenju čez našo skupino. Kaj mu preostaja, kot govoriti o zvezarjih, ko pa o komunistih ne more, ker jih ni. Pač je nekaj železničarjev tukaj, ki so vpisani komunisti, v duhu pa jih imajo tudi ti le par. Delavstvu je komunistična misel tuja; uverjeno je, da je neizvedljiva. Vrste naše domače krščanske organizacije se množe. Pa ne samo, da se množe, one stoje trdno, strah nasprotnikom, v korist delavstvu. 28. november pa bo to moje trditve sijajno dokazal. — Delavec.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsa-kovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slibost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrujujejo telo masaže s Fellerjevim pravim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Potrebovali bi odvajajoče, zelodce okrepjujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza-kroglic! 6 školjke 18 kron. — Omoč in poštnina posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 245, Hrvatska. F.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Na prodaj! 1 par visokih čevljev št. 43, 3 bele srabce št. 40, crni letni telovnik, 4 visoki ovratniki št. 40, 1 par bosanski rokavci, leme spodnje hlače in dežni plašč, vse malo rabljeno. Pogleda se do nedelje v gostilni pri Dolfeu v Mostah. 4699

Sirite »Večerni list«!

Prvovrstni električni inštalacijski material vseh vrst po najnižjih cenah dobavi tvrdka SVETLA, Centrala Ljubljana, Mestni trg št. 25.